

GECEKONDUDAN ANAYASA MAHKEMESİ'NE KÜRESEL KENTLERİN YÖNETİMİNDE İHTİLAFLI BİR AKSAKLIK*

Anna SELMECZİ**

Çeviren: İsmail AKSEL***

GİRİŞ

14 Ekim 2009 tarihinden Güney Afrika Cumhuriyeti Anayasa Mahkemesi, KwaZulu-Natal'ın eyalet yasası olan ve aynı zamanda diğer eyaletler için, düzensiz yerleşimlerin ortadan kaldırılması politikalarında bir öntaslak olacağı varsayılan, “Varoş Kanunu” olarak adlandırılan kanunun anayasaya aykırı olduğuna karar verdi ve buna bağlı olarak da geçersiz kıldı.¹ Karar, 2005 yılından bu yana şehirlerde onurlu bir yaşam için mücadele eden ülkenin en büyük gecekondulu sakini hareketi Abahlali baseMjondolo için önemli bir zafere işaret ediyordu. Güney Afrika Cumhuriyeti Anayasası'nda yer aldığı

119

* Anna SELMECZİ; Gecekondudan Anayasa Mahkemesi'ne; Küresel Kentlerin Yönetiminde İhtilafli Bir Aksaklık, *Utrecht Law Review*, Yıl: 2011, Cilt: 7, Sayı: 2, Utrecht Nisan 2011.

Anna Selmeczi tarafından kaleme alınan bu çalışma, büyük kentlerin yönetiminde önemli bir sorun olarak beliren “gecekondulu” konusunu, ırk ayrımcılığı bağlamında, Güney Afrika Cumhuriyeti'nde yaşanmış ve Anayasa Mahkemesi'ne intikal etmiş olan bir örnek olay ışığında ele almaktadır. Çalışma, bu ülkede yaşayan siyahların, ırk ayrımcılığının sona ermesinden sonra yerel hükümetler tarafından gerçekleştirilen bazı düzenlemelerle, dolaylı olarak da olsa ırk ayrımcılığına maruz kaldıkları iddiasına dayanmaktadır. (C.N.)

** Orta Avrupa Üniversitesi (Central European University / Budapeşte, Macaristan), Uluslararası İlişkiler ve Avrupa Çalışmaları Bölümü'nde doktora adayı, e-posta: selmeczi_anna@ceu-budapest.edu. Benim tezim – Güney Afrika'nın en büyük gecekondulu sakini hareketi olan Abahlali baseMjondolo ile birlikte alan araştırmasından da faydalanarak – biyopolitikaya karşı olası direnç biçimleri üzerine odaklanmaktadır. Bu çalışmanın daha önceki bir versiyonunun sunulduğu, 2010 Eleştirel Yasal Konferans akımı olan “Eleştirel Yasal Coğrafyalar; Hukuk ve Alan”ın toplanması nedeniyle Illan Rua Wall'a teşekkür ederim. Akımın katılımcı ve dinleyicilerine soruları için; Michael Merlingen, Richard Pithouse, Erzsébet Strausz ve diğer Utrecht Law Review (URL) okuyucularına önceki taslak üzerindeki yorumları nedeniyle teşekkür ederim. Bu çalışma için destek veren, Utrecht Üniversitesi'nde düzenlenen 2010 Eleştirel Yasal Konferansı'nın organizatörlerine; pek çok destek ve ödül için Orta Avrupa Üniversitesi'ne; bu çalışma için alan araştırmasına fon sağlayan Uluslararası İlişkiler ve Avrupa Çalışmaları Bölümü'ne müteşekkirim. Her zaman olduğu gibi, en çok Abahlali baseMjondolo'ya müteşekkirim.

*** İsmail AKSEL, Hâkim, Adalet Bakanlığı Strateji Geliştirme Başkanlığı

¹ Dava CCT 12/09 [2009] ZACC 31.

herkesçe bilinen sosyal ve ekonomik hakların dava edilebilirliği etrafında yürüyen tartışmalar açısından sahip olduğu önemin ötesinde, gecekondu sakinlerinin mobilizasyonu perspektifinden bakıldığında dava, güç teknolojilerini^{****} – kentsel alanları şekillendiren ve ne tür yaşamların buralarda yerleşmesi gerektiğini belirleyen çeşitli uygulamalar – ortaya koyar görünmektedir. Gerçekten de, hijyen kaygısı ile gecekondu yerleşimini kent merkezlerinden kaldırmaya yönelik belediye çalışmalarını gerçekleştirmedi ve yoksul insanların yaşam koşullarını geliştirme arzusu ile tahliyelerini haklı görmede, “Varoş Kanunu” uygulamada biyopolitikayı^{*****} yansıtmaktadır. Buna bağlı olarak, Abahlali'nin kanuna itirazı; kadın/erkek biyolojik yaşamının politikaya dâhil olmasının beklenmedik bir sonucu olarak günümüz siyasi mücadelelerinin, insan varlığının tam da bu yönünün odağına meyiletmesi yönündeki Michel Foucault'un isteğini anımsatmaktadır.² Yani, en azından Foucault'un *Bilgi İsteği*'ne göre, onurlu bir yaşam hakkı veya yeterli konut için olan talepler, biyogücün ortaya çıkmasının ters etkileridir ve bu yüzden toplulukların yönetiminde hukukun üstünlüğünü zayıflatan güç teknolojileri ile bağlantılıdır.³

120

Güç ve direniş arasındaki asimetrik dinamikler – öyle ki bu anlatım modern çağın büyük haklar bildirilerinin daha sinsi ve hukuksal olmayan kural teknolojileri olduğu (hem bireysel vücutlar hem de toplumun tümü üzerinde) ve bu şekilde kendini gizlediği şeklinde tasvir edilmesini gerektirmektedir – herkesin refahını hedeflemektedir. Bununla birlikte, biyogücün modern hayatların devlet tarafından yönlendirilmesinde kullanılmasının kabullenilmesi, haklar bildirgelerinin tek gizlenme sanatı olarak görülmesine yol açmaz.

**** Çalışma da sıklıkla kullanılan “teknoloji” kavramı bilinen anlamıyla “teknik bilimleri” değil, “yöntem bilimini” ifade etmektedir. (Ç.N.)

***** Çalışmada sıklıkla kullanılan “biyopolitika”, ilk kez Michel Foucault tarafından kullanılmış bir kavram olup, toplumu biyogüç kullanarak düzenleyen yönetim biçimi olarak tanımlanmaktadır. Bkz. <http://en.wikipedia.org/wiki/Biopolitics> (son ziyaret 29/06/2011) “Biyogüç” ise, modern devletlerin, insanları boyun eğdirmek ve nüfusu kontrol etmek amacıyla kullandıkları uygulamaları ve çok sayıdaki farklı teknikleri ifade etmektedir. Bkz. <http://en.wikipedia.org/wiki/Biopower> (son ziyaret 29/06/2011) (Ç.N.)

² bkz. **M. Foucault**, *Cinselliğin Tarihi (The History of Sexuality)*, Cilt I: Giriş, 1978, s. 143-144.

³ Foucault'un çalışmasındaki değişen hukuk anlayışının ayrıntılı bir değerlendirmesi ve yukarıdaki ifademde görüldüğü üzere, tek taraflı yorumların ayakları yere basan bir eleştirisi için, bkz. **B. Golder, P. Fitzpatrick**, *Foucault'un Hukuku (Foucault's Law)*, 2009.

Aksini göstermek amacıyla bu çalışma, Güney Afrika gecekondu sakinlerinin mücadelelerini, büyük ölçüde, bu gibi belgelerin somutlaştırdığı eşitlik yazıtlarından kaynaklandığı şeklinde yorumlamaktadır. Böylece Jacques Rancière'in eşitlik anlayışı ve onu doğrulayan siyasi anlayışı okunarak, Abahlali'nin davaya dâhil olması burada, hareketin siyasi öznelliğinin biçimlendiricisi ve nihayet biyopolitik devletin yenilgisi olarak anlaşılmaktadır. Dahası, tüm dünyada süregelen şehir hayatına ulaşmaya yönelik mücadelelerin günümüzün paradigması olduğuna dair varsayım üzerine ve tartışmaya açık noktalarda güç çalışmaları yapılmasına dair Foucault'çı çağrışı takiben, bu çalışma şehirlerin ve yargısal-yasal teknolojilerin bulunduğu yerlerin biyopolitik yönetimini daha yakından ele almaktadır. En azından şehir bağlamında, Foucault'un da hatırlattığı gibi, günümüzde, özgürlük yoluyla yönetimin liberal teknolojilerinin kullandığı güvenlik araçlarının büyük ölçüde on sekizinci yüzyılın sonları ve on dokuzuncu yüzyılın başlarındaki polis düzeninin yerine geçtiğinin oldukça etkili görüldüğü ileri sürülmektedir.⁴ Haklı olarak, küresel şehirlerin, küreselleşmiş neoliberal ekonomik düzende başkent olma için rekabeti ve bu düzenin etkili biçimde rekabete uygun ortam yaratılmasını zorunlu kılmaması, erken dönem modern Batı'yı düzenlemenin ayrıntılı yöntemleri ile uygun biçimde eşleşmektedir. Diğer yandan, polis-devlet'in siyasal ekonomik eleştirisinden kaynaklanan yönetsel nedenin kendini sınırlaması, zorunlu-iktidarsızlık olanakları ile yönetimi sağlar ve polisin* konusunun kullandığı tekniklerle birlikte geri dönmemesini garanti eder. Güç teknolojilerinin aynı genetik yapısını hiçbir şekilde onun batılı karşılığı olarak göstermediği gibi, ırk ayrımcılığı** dönemi ile şehirlerin yönetiminin çağdaş akılcılığı arasındaki devamedegeliş, Güney Afrika şehirlerinin durumunda da polis bağlantısı düşüncesini uyandırmaktadır. Benzer şekilde, burada da, neoliberalizm-polis ikilisinin, yasal kuralların giderek sosyal

⁴ **M. Foucault**, *Güvenlik, Bölge, Nüfus: Fransa Koleji'nde Dersler*, (Security, territory, population: Lectures at the Collège de France), 1977 – 78, 2007.

* Çalışmada sıklıkla kullanılan "polis" kavramı, genellikle, güvenliği sağlamakla görevli kolluk gücü anlamında değil, kolluk güçlerinin ağırlıklı biçimde kullanılması yoluyla oluşturulan baskıcı yönetim şeklini ifade etmektedir. (Ç.N.)

** "ırk ayrımcılığı" (apartheid) kavramı farklı ırkların birbirinden soyutlanmasını ifade eden bir kavram olup bu çalışmada daha çok Güney Afrika Cumhuriyeti'nde bu yöndeki politikaları anlatmak için kullanılmıştır. (Ç.N.)

dinamiklere adapte edilmesi suretiyle, Rancière'nin “hukukun olgusallaştırılması” (factualization of law) olarak tanımladığı süreç tarafından güçlendirildiği ortaya çıkmaktadır.⁵ Sosyal ve ekonomik anlamda dışlanmış insanların siyasal hareketliliği bu olguyu aksi yöne çevirmede ne kadar ileri gidebilecekleri, aşağıdaki tartışmanın temel sorusudur.

1. Küresel Şehrin Polisle Kontrolü

Bilindiği üzere, modern Güney Afrika'daki ırk ayrımcılığı rejiminin temel sütunlarından biri de “akın kontrolü” idi: özel ve çoğunlukla sınırlı durumlar istisna olmak üzere, siyah insanları şehirlerde çalışmaktan ve/veya yaşamaktan yasaklayan bir düzenlemeler sistemi.⁶ Beyaz azınlığın yönetiminin 1970'lerde yavaş yavaş çökmeye başlaması büyük oranda “akın kontrolü”nün asla bütüncül olamaması gerçeğinden kaynaklanmaktadır – baskınlara ve sınırlamalara rağmen şehirlerde gelişen düzensiz yerleşkelerde yaşayan siyah işçiler ırk ayrımcılığı karşıtlığı mücadelelerinde temel bir güç idiler.⁷ Tabii ki, 1955 yılındaki *Özgürlük Bildirgesi*'nde formüle edilmiş olduğu üzere, bu mücadelelerin ana isteklerinden biri herkes için özgür göç idi. Sonrasında, (*Özgürlük Bildirgesi*'ndeki pek çok talebin içine dahil edildiği) Güney Afrika Anayasası'nın kabul edilmesinden on yıl sonra, “KwaZulu-Natal Varoşların Yeniden Ortaya Çıkışının Azaltılması ve Önlenmesi Kanunu 2006” ile akın kontrolünün yeniden yargılamaya konu edilmiş görülmesi oldukça rahatsız edicidir. Aşağıda tartışıldığı üzere, yasal düzenlemenin ırk ayrımcılığı kuralını açıkça yansıması, Güney Afrika'daki kent yoksullarının günümüzdeki mobilitesi için özel bir öneme sahiptir. Bununla birlikte, dünyanın tüm kıtalarında ortaya çıkan direnişçi hareketlerin de gösterdiği üzere, yoksul insanların şehirlere erişimini

---

⁵ J. Rancière, *Anlaşmazlık: Siyaset ve Felsefe (Dis-agreement: Politics and Philosophy)*, 1999.

⁶ Elaine Unterhalter'ın tanımıyla akın kontrolü, “son derece sınırlı durumlar istisna olmak üzere, özellikle bantustan alanlarında yaşayan Afrikalıları bantustan olmayan şehir alanlarında yaşamaktan ve çalışmaktan alkoymak için kullanılan, işgücünü doğrudan kontrol eden bir sistemdir.” E. Unterhalter, *Zoraki Göç: Güney Afrika İnsanının Bölünmesi, Ayrılması ve Kontrolü (Forced Removal: The Division, Segregation and Control of the People of South Africa)*, 1987, s. 149.

⁷ Kaynak; R. Pithouse, ‘Yoksul Siyaseti: Durban’da Gecekondu Sakinlerinin Mücadelesi’ (The Politics of the Poor: Shack Dwellers’ Struggles in Durban), 2008, *Afrika ve Asya Çalışmaları Dergisi (Journal of Asian and African Studies)* 43, Sayı 1, s. 63–94.

düzenleme arzusu, ırkçı baskının inatçı ısrarından daha fazlasını göstermektedir.

Dünya çapındaki metropolitlerde şehir hakkı için savaşıyan gruplar, liberal yönetim teknolojilerindeki açık çelişkiye dikkat çekmişlerdir: en azından sözde, toplumun en yoksul tabakalarını sistematik olarak dışarıda bırakan yer-yaratma uygulamalarına yol açan piyasa süreçlerinin güya kendi kendini ayarlayan dinamiklerine dayanarak toplumun refahını güvence altına almayı hedeflemek. Görünen o ki, neoliberalizmin yaygınlığı ve dışlama süreçlerini tırmandırma etkisi ile tetiklenen kentsel yönetimdeki değişim nedeniyle, çağdaş kentleşmenin evrenselci programları tarafından benimsenen biyogücün tümleyici bakış açısı son on yıllık dönemlerde çatlaklar göstermiştir. Bu çatlak, metropolit alanlarda giderek daha görülebilir bir şekil kazanmasına gelindiğinde ise, yönetimin liberal şekilde yerine getirilmesi sayesinde demode olarak kabul edilen güç teknolojilerini harekete geçirir ve bunlar tarafından yeniden güç kazandırılır.⁸ Yani, 'diğer şeylerin peşinden gelmesine' izin verme temel kuralı sayesinde, ekonomik ve sosyal alanları işlemesi doğal kabul edilen güvenlik araçları – modern liberal yönetim düşüncesinin araçları – giderek polis düzeninin karakteristiği olan disiplin teknolojilerinin gerisinde kalma eğilimi göstermektedirler.⁹ Buna bağlı olarak, günümüz kent yönetiminin saha uygulamalarının, boş alanların serbest dolaşıma açılması çalışmaları olarak yorumlanması çok zordur. Ya da, daha kesin biçimde, serbest dolaşım alanları var ve geliştiriliyor iken, onların varolma koşullarının, erişim kabiliyeti olmayan ya da potansiyel olarak tercih edilen dolaşımın engelleyicisi olan yerlerden ve insanlardan izole edilmesi olacağı anlaşılmaktadır. Böylelikle, insanlar ve şeylerin serbest hareketini mümkün kılacak güvenlik araçları tarafından yerinden edilmektense, sınırlandırma ve tabakalaştırma disiplin teknolojileri geniş anlamda çağdaş şehirlerin yönetiminde mobilize edilmiştir.¹⁰ Aslında, Foucault'un modern kasaba yönetimi genetiği bu iki güç rejimi arasındaki etkileşimi

---

⁸ M. Foucault, *Güvenlik, Bölge, Nüfus: Fransa Koleji'nde Dersler, 1977 – 78, 2007.*

⁹ a.k., s. 49.

¹⁰ İki güç rejiminin belirgin alan stratejilerinin bir karşıtlığı için, bkz. S. Elden, 'Yönetimsellik, Hesaplama ve Bölge' (Governmentality, Calculation, Territory), 2007, *Çevre ve Planlama D: Toplum ve Boşluk (Environment and Planning D: Society and Space)* 25, Sayı 4, s. 565.

açıklamaktadır.¹¹ Bir yandan, *Polizeiwissenschaft** ile kent biyopolitiği arasında başlangıçsal bir ilişki bulunmaktadır: Foucault'a göre bu, ticaretin devletin güçlü olmasının başlıca kaynağı olarak kabul edilmesiyle birlikte, egemen gücün ilk defa insanların refahı ile ilişkili hale geldiği, ilk dönem modern piyasa kasabasının ortaya çıkışı ile olmuştur. Temel üretim ve takas boşluğuna evrilmek suretiyle, market kasabası ve onun gittikçe artan nüfusu, yöneticilerin karşılımlarına yeni problemler çıkardı: eğer ticaret devletin gücünü sağlamlaştıracak idiyse, sağlık, suç, ulaşım ve piyasanın düzgün işlemesi meselelerinin tümüyle ilgilenilmesi gerekliydi. Diğer yandan, bu nihaî kentsel hedefler, titizlikle ayrıntılandırılmış düzenleme modu olan polis düzenini yaşama geçmeye davet etmesine rağmen, bu düzen kentin işlevini görmesi için esas hale gelen 'polisleştirmek ve kentselleştirmek aynı şeylerdir'e bir yanıt olarak geliştirilmiştir.¹²

Açıkçası, ulus-devlet toplumunu, büyük oranda otonom, yeniden ayarlanmış siyasi ve ekonomik birim olarak hedef almış olan tümelleştirici biyopolitik bakış olarak, bu denklik son onyıllık dönemler boyunca yeniden güçlendirildi ve devlet-şehir ilişkisi yeniden yapılandırıldı. Bu tür bir yeniden yapılandırmanın nedenlerinin izlenmesi sonucunda, iki temel ve birbiriyle ilişkili eğilim teşhis edilebilir. Bunlardan önemsiz olan, ekonomik küreselleşmenin yoğunlaşması ve sonuç olarak sermayenin gittikçe artan hareketliliğidir. Bu eğilimlerin etkilerini tamamlayarak (örneğin aşırı sermaye hareketliliğine karşı koymak için alansal düzeltmelerin yapılandırılması etkeni), neoliberalizm, 1970'lerin finansal krizlerinden sonra da üstünlük kazanarak, ekonomik yönetimin tam merkezine rekabeti koymuştur. Sonuç olarak, savaş sonrası dönemin karakteristiklerini taşıyan 'gelişmiş dünya'da, ulus devletin 'homojen alansal uygulamaları' şehirlerin rekabetine yol açmıştır.¹³ Benzer bir planda farklı bir yörüngeye ulaşarak (çoğunlukla uluslararası finans

---

¹¹ M. Foucault, *Güvenlik, Bölge, Nüfus: Fransa Koleji'nde Dersler, 1977 - 78, 2007.*

* Almanca bir ifade olup Foucault tarafından ortaya konulmuştur. "Polis bilimi" olarak çevrilmiştir. (Ç.N.)

¹² a.k., s. 337.

¹³ N. Brenner, "Durağanlık ve Hareket Arasında: Birikim, Bölgesel Organizasyon ve Alansal Ölçeklerin Tarihsel Coğrafyası" (Between Fixity and Motion: Accumulation, Territorial Organization and the Historical Geography of Spatial Scales), 1998, *Çevre ve Planlama D: Toplum ve Boşluk (Environment and Planning D: Society and Space)* 16, no. 4, p. 476.

kuruluşlarının koşulsallıkları sayesinde), sömürgecilik döneminin eşitlikli gelişme biçimlerinin yeniden yazılabilmesi için Küresel Güney'deki ülkelerin merkezî gelişmeci programları baltalanmıştır. Böylece, neredeyse konumlarından bağımsız olarak, sermayenin geçişsel akışındaki temel düğüm noktalarını biçimlendirmeyi amaçlamasında, "küresel şehirler" bugün, girişimci yerleşim yerleri olarak ortaya çıkmakta ve büyük ölçekli yeniden gelişim projelerine dâhil olmaktadır.¹⁴ Neil Brenner'in iddia ettiği gibi – ulus devletin ölümü hakkında kutsal görüşlere muhalif olarak – rekabetçi küresel şehirlerin ortaya çıkışına paralel olarak, küreselleşme devletin yeniden ölçeklendirilmesini gerektirmiştir.¹⁵ Yani, sermayenin küreselleşmesine ve ekonomilerin giderek artan bağımsızlıklarına karşılık olarak, ulus devlet, bir kurumsal yeniden yapılanma sürecinden geçmiş ve 'geçişsel sermaye yatırımı için tercih edilen bölgesel yerler olarak' bölgelerini ve şehirlerini geliştirmek amacıyla üretici güçlerinin geliştirilmesine doğrudan müdahil hale gelmiştir.¹⁶ Haklı olarak, polis dönemine benzer şekilde, ticaret devletin gücünün temel kaynağı olarak kabul edildiğinde ve Fordist-Keynesyen dönemin aksine, 'bölgeler ve şehirler ulusal ekonomik alanın tek alt birimi olarak görüldüğünde', şehirler tekrar ekonomik canlılığın başlıca etmeni haline geldiler.¹⁷ Sonuç olarak, Foucault'un, bilhassa rekabete sorgulanamaz biçimde adanmışlığına bağlı olarak,¹⁸ neoliberalizmin liberalizmden farklılaştığı iddiasıyla paralel biçimde; 'piyasa ve rekabet doğal biçimde ortaya çıkmaz, yaratılmaları ve

---

¹⁴ S. Graham & S. Marvin, *Kentçiliğin Parçalanması: Ağ Altyapıları, Teknolojik Hareketlilik ve Şehir Şartları*, (*Splintering Urbanism: Networked Infrastructures, Technological Mobilities and the Urban Condition*,) 2001;

C. McFarlane, 'Altyapı, Kesinti ve Eşitsizlik: Kentsel Yarım Küre'de Kentsel Yaşam' (*Infrastructure, Interruption and Inequality: Urban Life in the Global South*), S. Graham'da (editör), 'Altüst Olmuş Şehirler: Altyapı Başarısızlığına Uğradığında' (*Disrupted Cities: When Infrastructure Fails*), 2010, s. 131 – 144.

¹⁵ N. Brenner, 'Küresel Şehirler, Küresel-Yerel Devletler: Çağdaş Avrupa'da Küresel Şehirlerin Biçimlenmesi ve Devletin Bölgesel Yeniden İnşası' (*Global Cities, Global States: Global City Formation and State Territorial Restructuring in Contemporary Europe*), 1998, *Uluslararası Siyasal Ekonomi Dergisi* (*Review of International Political Economy*) 5, Sayı 1, s. 1 – 37.

¹⁶ a.k., s. 16.

¹⁷ a.k., s. 17.

¹⁸ M. Foucault, *Biyopolitikanın Doğuşu: Fransa Koleji'nde Dersler*, (*The Birth of Biopolitics: Lectures at the Collège de France*), 1978 – 79, 2008.

desteklenmeleri gerekir' şeklindeki neoliberal inanç¹⁹ tarafından yönlendirilerek, erken dönem çağdaş kent bağımlılığı ve polis düzeni tekrar öne çıktı, ve müdahaleci düzenleme, kent yönetişiminin meşru bir biçimi olarak yeniden yapılandırıldı.

Şüphesiz, şehrin dolaşım alanı olarak polisle kontrolü, öncelikle 'doğal' piyasa güçlerinin düzgün biçimde işlemlerini sağlamayı hedefleyen liberal kentsel yönetimselliğin önceki dönemlerinde de zaten etkindi. Yani, kent yönetiminin en son hedefi, ekonomik dolaşımın yararlı dinamikleri için ideal yer sağlamak olduğunda bile, iyi ve kötü dolaşım arasında bir fark ve bu nedenle, kötü olanı düzenleme gereği varlığını korumuştur.²⁰ O halde, tam olarak bu tür gereklilikler, liberal yönetimsel mantığın ve onun "çok yönetme" ve "az yönetme" arasında bocalamasının merkezinde kendi kendini sınırlama prensibini ortaya koymaktadır. Her ne kadar, doğal biçimde şarta bağlı olması nedeniyle, ekonominin dinamiklerinin inşası, yönetimsel hâkimiyeti tam bir kontrol için yetersiz bıraksa da, doğal kendi kendini düzenlemeyi desteklemek, bir miktar müdahaleyi gerektirir.²¹ Gerçekten de, erken dönem modern kasabasında insanların ve malların faydalı dolaşımını sağlamak, kentsel alanı onların akımına açmak ki, bunun anlamı kentin istenmeyen bir trafığe maruz bırakılmasıydı, için düzenleme yapma ihtiyacını artırdı. Böylelikle, görünen o ki, akının kontrol edilmesi modern kent yönetişiminin miras aldığı bir unsurdur ve buna bağlı olarak, Don Mitchell tarafından çalışılan 'evsizlik karşıtlığı kanunu' gibi düzenlemeler serisi sürekli bir yönetim aracı olmaktadır.²² Diğer

¹⁹ **M. Lazzarato**, 'Eylem Halindeki Neoliberalizm: Eşitsizlik, Güvenliğin Olmaması ve Toplumun Yeniden Oluşturulması' (Neoliberalism in Action: Inequality, Insecurity and the Reconstitution of the Social), 2009, *Teori, Kültür & Toplum (Theory, Culture & Society)* 26, Sayı 6, s. 109-133.

²⁰ Kaynak: **M. Foucault**, *Güvenlik, Bölge, Nüfus: Fransa Koleji'nde Dersler, 1977 - 78*, 2007, s. 18.

²¹ Bir sonraki bölümün sonlarına doğru tartışılacağı üzere, her ne kadar değişime uğratılmışsa da, kendi kendini sınırlama prensibi çağdaş hükümet rasyonalitelerinde dinamik bir şekilde etkilidir.

²² **D. Mitchell**, 'Mekânın Kanun İle Yok Edilmesi: Birleşik Devletlerde Evsizlik Karşıtlığı Kanunu'nun Kökenleri ve Çıkarımları' (The Annihilation of Space by Law: The Roots and Implications of Anti-homeless Laws in the United States), 1997, *Antipode* 29, Sayı 3, s. 303 - 335; **D. Mitchell**, 'Hödük Gibi İnsanlar: Yüksek Mahkeme Kentsellik Karşıtı Şehri İlan Ediyor' (People Like Hicks: The Supreme Court Announces the Antiurban City) M. Davis & D. Bertrand Monk'da (editörler), *Kötü Cennetler: Neoliberalizmin Hayal Dünyası, (Evil Paradises: Dreamworlds of Neoliberalism)*, 2007, s. 207-218. Kaynak: **P. Joyce**, *Özgürlüğün Kuralı: Liberalizm ve Çağdaş Şehir, (The Rule of Freedom: Liberalism and the Modern City)*, 2003, örneğin s. 85.

yandan, rekabetin önceliğinin zaruri kıldığı neoliberal 'piyasa ekonomisinin çözülmesi ve müdahale etmeme politikaları'na, kent yaşamının yönetimi üzerindeki temel etkileri olan ekonomik ve sosyal politika müdahale alanlarının çözülmesi eşlik etmiştir.²³ Yine, ne zaman ki liberal biyopolitikalar homojenleştirici uygulamalara döndü ve rekabetin yıkıcı etkilerini gidermek için tedbirlerle uğraşır oldu, o zaman neoliberal yönetimsellik için 'sadece tek doğru ve temel sosyal politika vardı: ekonomik büyüme'.²⁴ Kent yönetişimini kökten değiştirmek; bu düşünce nihayetinde (bir zamanlar, son dönem çağdaş toplu teknolojik gelişim düşüncesi tarafından desteklenen) refahçı evrensel hizmetler şartı idealinin bir kenara bırakılması ve kamu hizmetlerinin, yukarıda bahsedilen rekabetçi şehir konseptinin tamamlayıcısı olarak, pazarlanabilir hizmetler şeklinde yeniden inşa edilmesi ile somutlaştırılmıştır. Modern (Batılı) şehircilik idealinin (gizli) temellerini sallayarak, sonuçta altyapısal ağın gittikçe liberalleşmesi ve özelleşmesi, aşama aşama Graham ve Marvin'in 'parçalanmış şehircilik' olarak adlandırdıkları, yani, 'şehirlerin sosyal ve fiziksel dokusunun bölünmesini sürdürmeye yardımcı olan' altyapısal ağın ayrıştırılması durumuna yol açacaktır.²⁵ Kent sakinlerinin yaşam şartları üzerine doğrudan etkili olmasıyla, bu 'alansal olarak seçilmiş' kent yönetim biçimleri, 'bir yandan toplu entegrasyona ve (kaynakları) yeniden dağıtmaya bağlı politikalar geri çekilirken, kent planlamacılığının deneysel modelleri ve stratejik olarak önemli bölgelerde yerel mikro coğrafyalar inşa etmek için altyapı şartları oluşturma' çabasına girecektir.²⁶ Bu, sonuç olarak, pratikte daha az değerli insanları olan daha az değerli yerlerin göz ardı edilmesi anlamına gelir ve bu göz ardı edişin su ve elektrik gibi temel altyapı ihtiyaçlarından mahrum etme veya bunların geri çekilmesi ile eşdeğer olması halinde, ortaya çıkan biyopolitik terk ediş alanları

---

²³ **M. Foucault**, *Biyopolitikanın Doğuşu: Fransa Koleji'nde Dersler, (The Birth of Biopolitics: Lectures at the Collège de France)*, 1978 - 79, 2008, s. 131.

²⁴ a.k., s. 144.

²⁵ **S. Graham & S. Marvin**, *Kentçiliğin Parçalanması: Ağ Altyapıları, Teknolojik Hareketlilik ve Şehir Şartları, (Splintering Urbanism: Networked Infrastructures, Technological Mobilities and the Urban Condition)* 2001; s. 33.

²⁶ **M. Jones**, 'Devletin Alansal Seçilmesi: Düzenlemeci Gizem ve Ekonomik Yönetişim Üzerine Yerel Mücadeleler' (Spatial Selectivity of the State? The Regulationist Enigma and Local Struggles over Economic Governance), 1997, *Çevre ve Planlama A (Environment and Planning A)*, 29, Sayı 5, s. 852.

formundaki müsaade edilmeyen yaşama, güç uygulanmasından daha az bir şey ile karşılaşmayız.²⁷ Bu, evrensel ihtiyaçlar idealini tahtından indirerek ve yeniden dağıtıma yönelik tedbirlerin düzenlenmesini kaldırarak, rekabetçi olmayan alanların başlıca kentsel dolaşım alanlarından ayrılması anlamına gelmektedir.²⁸ En iyi olasılıkla (ve çoğunlukla Küresel Kuzey'de), daha az pazarlanabilir alanlarda bu, ilk üretici ve tekeli sağlayıcıların sıklıkla daha yüksek gümrük vergileri ve daha az seçeneklerle elde tutulması anlamına gelmekte; en kötü olasılıkla ise, (ve çoğunlukla Küresel Güney'de), aradaki fark devam etmekte ya da yeni hizmetlerde ortaya çıkmaktadır, ta ki hizmet sunulmayan insan gruplarını insanlık dışı yaşam şartlarına ve nihayetinde ölüme sürükleyinceye kadar.

Onurlu bir şehir yaşamı için süregelen hâlihazırdaki mücadelelerin en önemli hedeflerinden bazılarını ulaşılarak, 'kötü sirkülasyon'un şu anki yönetiminin, liberal güvenlik araçlarında polisin yeniden dirilişinden nasıl güç kazandıklarına bir göz atalım. Bir yandan, eşitleştirici politikaların parçalara ayrılması, potansiyel girişimcilik konuları ve 'fakir'i yeniden tanımlayan kategori²⁹ arasındaki farklılığı güçlendirdiği için, bu biçimler, aslında polis düzeninin karakteristiği olan alansal disiplin uygulamalarının eyleme geçirilmesi nedeniyle kemikleşti. Dolayısıyla, kötü sirkülasyonu azaltmaktan sorumlu gözetleme teknolojileri, 'fakirlerin elemine edilmesi ya da her hangi bir oranda kontrol edilmesi' şeklindeki erken dönem çağdaş kent yönetimi anlayışının temel hedefi ile tamamlanmıştır.³⁰ Dolaylı olarak ve ideal rekabet ortamının etkin biçimde yaratılmasına yönelik

---

²⁷ Foucault'un biyopolitik/biyogüç yarı-tanımına bakınız: 'Bir kimse, can alma ya da yaşamasına izin verme şeklindeki antik hakkın; yaşamı desteklemek ya da onu ölüm noktasına sınırlamak için kullanılan güç ile yer değiştirdiğini söyleyebilir.' **M. Foucault**, *Cinselliğin Tarihi (The History of Sexuality)*, Cilt I: Giriş, 1978, s. 138; orijinal vurgu.

²⁸ **Graham & S. Marvin**, *Kentçiliğin Parçalanması: Ağ Altyapıları, Teknolojik Hareketlilik ve Şehir Şartları, (Splintering Urbanism: Networked Infrastructures, Technological Mobilities and the Urban Condition,)* 2001; s. 33.

²⁹ Foucault'un gösterdiği gibi, toplumun bir bütün olarak, eğitim ve sağlık gibi hizmetleri onun her bir üyesine borçlu olduğuna dair düşünceyi terk ederken, sosyal adalet fikrinin ekonomik yönetimini saflaştırmak niyeti 'fakir' ve 'fakirliği'n yeniden tanıtılmasını beraberinde getirmiştir.

M. Foucault, *Biyopolitikanın Doğuşu: Fransa Koleji'nde Dersler, (The Birth of Biopolitics: Lectures at the Collège de France)*, 1978 - 79, 2008, s. 201 - 202.

³⁰ **M. Foucault**, *Güvenlik, Bölge, Nüfus: Fransa Koleji'nde Dersler, (Security, territory, population: Lectures at the Collège de France)*, 1977 - 78, 2007, s. 334.

neoliberal zorunlulukla uyumlu biçimde, aynı yönetim modunun yargısal-yasal teknikleri de yeniden değerlendirildi. Diğer yandan, 'fakirlerin kontrolü, ya da her hangi bir oranda elemine edilmesi' küresel şehirlerin şu anki fonksiyonlarını yerine getirme biçimlerinin karakterize edilmesi için daha uygun görünüyor: güvenlik altına alınmış başlıca dolaşım alanının ötesinde disiplin biyopolitikaları gittikçe daha az sıklıkta kullanılmaktadır. Bu parçalayıcı kentçilik, küresel şehirlerdeki gelişmiş-gelişmemiş ayrımını yeniden oluşturmakta ve böylelikle gözle görülür şekilde ayrılmış olan rekabete elverişli olanlar ve olmayanlar genellikle damgalayıcı biçimde hareket etmemekte, fakat kent yönetişiminin daha önceki rejimlerinde kullanılmış düzeltici disiplin teknolojileri niyetlerinde yer almaktadır. Kentsel yaşam alanının yönetiminden büyük ölçüde elemine edilmiş olan sosyal adalet ideali ile neoliberal yönetimsellik, hem polisin disiplin kurumlarından hem de refah liberalizminin yeniden dağıtıcı tedbirlerinden farklı olan 'fakiri' yönetme yöntemlerini yaratır. Marjinal boşluklardaki girişimci teb'ayı biçimlendirecek programların nadiren meydana gelmesine rağmen,³¹ temel hizmetlerden mahrum edilmeleri ya da bu hizmetlerin geri çekilmesi, aslında üretken olmayan bir biyogüç biçimini ve onun sayesinde, yeni bir akım kontrolü biçimini ortaya koymaktadır. Bir sonraki bölümde gösterileceği üzere, bu gelişmeler politikanın olası alanını ve konusunu oldukça etkileyecektir.

2. Diğer İmkanlarla Akım Kontrolü

eThekwini (Metropolit Durban) Belediye'sinin düzensiz yerleşim yerlerine elektrik sağlanmasını ve bu politika tarafından ifade edilen yaşam şartlarını bütünüyle yasaklayan politikasına tepki olarak formüle edilen, Abahlali baseMjondolo'nun (15 Şubat 2008) basın açıklaması, ırk ayrımcılığı sonrası kent yaşamına erişimi şekillendiren şehir yönetişimi yönteminin canlı bir ifadesini ortaya koymaktadır;

Pek çoğumuz inanıyor ki; milyonları gazonlar, tematik parklar, stadyumlar ve A1 Grand Prix için harcarken; bizi ishal, yangın ve fareler tarafından öldürülmüş bırakarak, Belediye, bizi şehirlerde

---

³¹ Örneğin STKlar, düzensiz yerleşimlerde, kendileri tarafından inşa edilen altyapı projelerini ya da hükümet tarafından desteklenen önödeme su ölçüm cihazlarının yerleştirilmesini desteklemektedirler.

fareler, yangınlar ve tuvaletlerdeki plastik poşetlerle yaşamak ile fareler, yangınlar ve tuvaletlerdeki plastik poşetler olmaksızın yeniden yerleştirme alanlarında yaşama arasında seçim yapmaya zorlayarak evlerimizi terk etmeye ve yeniden yerleştirmeyi (aslında yeniden kırsallaştırmayı) kabul etmeye zorlamayı deniyor.³²

Gerçekten de, Mitchell'in 'alanın hukuk tarafından elemine edilmesi' olarak adlandırdığı, yani, evsiz insanların başlıca kentsel alanlarda varlıklarını yasal olarak sınırlama yöntemiyle³³ yoksulları şehrin dışında yönetme olgusunun tamamlayıcısı olarak, temel altyapının geri çekilmesi, neoliberal yönetimselliğin geniş biçimde kullandığı olanaklardan biridir. Bunun gibi, şehir, biyopolitiğin ayrıcalıklı bir yeri olduğu için, yaşamın yönetilmesi yeni politikalarına tanıklık eder; teşvik edilen yaşam türünün ve onu yaşamaya hak kazanmış insan kümesinin yeniden tanımlanması. Bu yeni kent biyopolitikalarını şekillendiren uygulamaları ve rasyonalitelerdeki temel değişiklikleri yukarıda ana hatlarıyla belirttikten sonra, bu değişikliklerin siyasal konuların olası ortaya çıkışları için ifade ettiklerini görmek amacıyla, bu bölüm paradigmatik kent mücadelesi bağlamına daha yakın bir bakış atmaktadır: Güney Afrika şehir yönetimi. Kesinlikle, ırk ayrımcılığı ırkçı kuralı yirminci yüzyıl kent yönetişiminin tam olarak bir örneği değildir. Bununla birlikte, o noktadan en son Abahlali tarafından karşı konulan Varoş Kanunu'na kadar izlenen yol, dolaşım düşüncesi ile ekonomik kavram, altyapı ihtiyacı ve akım kontrolü kavramları arasındaki değişmekte olan etkileşimi yansıtan *mise-en-abyme* biyopolitiği olarak işlev görebilir.³⁴

³² Abahlali baseMjondolo, 'Kennedy Yolu Yerleşiminde Vurulma Mesafesinde Elektrikten Toplu Olarak Bağlantısız Olmak' (Mass Disconnections from Electricity at Gun Point in the Kennedy Road Settlement), 15 Şubat 2008,

<<http://abahlali.org/node/3342>> (son ziyaret 8 Aralık 2010)

³³ D. Mitchell, 'Mekânın Kanun İle Yok Edilmesi: Birleşik Devletlerde Evsizlik Karşıtlığı Kanunu'nun Kökenleri ve Çıkarımları' (The Annihilation of Space by Law: The Roots and Implications of Anti-homeless Laws in the United States), 1997, *Antipode* 29, Sayı 3, s. 303 – 335.

³⁴ *Mise-en-abyme* sanatta kendini yansıtmaya tekniğini ifade etmektedir. 'Yapısalcılık ve söylev teorilerinde, 'dipsizlik' tekrarı tekniğinde, bir resim kendisinden daha küçük versiyonunu ve o da daha küçüğünü, daha küçüğünü sonsuza kadar bu şekilde gittiğinde'. Kelime anlamı olarak "sonsuzaya koymak"

Kaynak: MediaDictionary.com

<<http://www.mediadictionary.com/definition/mise-en-abyme.html>> (son ziyaret 10 Mart 2011).

Muhakkak ki, ayrılıkçı beyaz azınlığın yönetimi altında yapılmış sapkın kanunlar ve düzenlemeler sistemi, birkaç paragrafta belirtilemez. Ancak, mevcut tartışmaların ışığında, devlet ırkçılığının ve ekonomik öngörünün ortaklaşa dile getirilmesi üzerinde düşünmek önemlidir. Foucault'un, ırkçılığı, modern siyasal gücü öldürme hakkı ile donatan bir fenomen şeklinde kavramlaştırmasının mükemmel bir göstergesi olarak hizmet eden, 1913 tarihli Yerli Toprak Kanunu³⁵ ya da 1954 tarihli Bantu Yeniden Yerleştirme Kanunu³⁶ gibi ırkayırımcısı yasamanın kalıntıları, yönetimi altındaki toplumun bir kısmındaki yaşamı engellemek suretiyle diğer kısmındaki yaşamı destekleme rejiminin araçlarıydı.³⁷ Gerçekten de, siyah insan yığınlarını tarıma elverişli toprakları veya düzgün altyapıları olmayan yerlere zorla sürmek başka hiçbir şekilde değil, onların yaşamlarını sınırlamak olarak okunabilir. Bununla birlikte, beyaz toprak sahiplerinin veya maden sahiplerinin sıklıkla 'yerli insanların' yerleşmesine ve iş edinmesine yönelik ırk ayrımcı kurallara itiraz etmesiyle (ve hatta karşı koymasıyla), ırkçı hâkimiyetin pek çok yasama çalışması ekonomik kaygılarla kuşatılmaktadır. Unterhalter, akım kontrolü biyopolitik teknolojilerinin köktenci bir şekilde değişken rasyonalitelerle nasıl kullanıldığını ve kullanılabileceğini mükemmel şekilde özetlemektedir:

'[Akım kontrolü ırk ayrımcı kanunları] göçebe işgücü sistemini sürdürmek; Afrikalı kentsel politik hareketin altını oymak; bantustan* dışındaki şehirlerde işsiz işçi ordusunun yerleşimini hem önlemek hem de oluşturmak ve üretim endüstrisinin işgücüne daha esnek erişim ihtiyacını karşılayabilmek için beyazları işe girmekten korumak üzere kullanılırdı.'³⁸

---

³⁵ Yerli Toprak Kanunu siyah insanların arazi sahibi olmasını ciddi şekilde sınırlamıştı.

³⁶ 'Afrikalıları Johannesburg'dan çıkarılması kaydıyla' **E. Unterhalter**, *Zoraki Göç: Güney Afrika İnsanının Bölünmesi, Ayrılması ve Kontrolü (Forced Removal: The Division, Segregation and Control of the People of South Africa)*, 1987, s. 153.

³⁷ **M. Foucault**, *Toplum Savunulmalıdır: Fransa Koleji'nde Dersler (The society must be defended: Lectures at the Collège de France)* 1975 - 76, 2003.

* "Bantustan", ırk ayrımcılığı politikasının bir sonucu olarak başta Güney Afrika Cumhuriyeti olmak üzere Afrika'nın bazı bölgelerinde siyahların yaşaması için ayrılmış yerleri ifade etmektedir. bkz. <http://en.wikipedia.org/wiki/Bantustan> (son ziyaret 29/06/2011) (Ç.N.)

³⁸ **E. Unterhalter**, *Zoraki Göç: Güney Afrika İnsanının Bölünmesi, Ayrılması ve Kontrolü (Forced Removal: The Division, Segregation and Control of the People of South Africa)*, 1987, s. 43.

Bununla birlikte, bu faydacı bakış açısı kendi kendisini sürekli kılmasına rağmen, 1970'lerin ortaları civarında, bölünmenin uygulaması ve rasyonalitesinde belirgin bir değişiklik ortaya çıkmaktadır. Bu dönemde, beyaz akademisyenler ve politika yapıcılar ırk ayrımcı sistemi yeniden değerlendirmeye başladılar ve neden çalışmadığına yönelik spesifik nedenleri gösterdiler. Beyaz azınlığın hâkimiyetinin meşruluğunu sorgulamaya teşebbüs etmeksizin, onun kavramlaştırılmasına yönelik yeni bakış açıları ortaya koydular: işte bu ekonomik nedendi. 'Teknokratlar', yaygın biçimde uzmanlar grubu olarak refere edilmişlerdi, iki temel nedenden dolayı akın kontrolü sistemini eleştirdiler; ekonomik maliyeti için (Bir *Cape Times* editörü 'Akın kontrolü ve yer değiştirme ekonomik olarak anlamsızdır' yazıyordu),³⁹ ve siyah insanların politik hareketliliğini tetiklediği için. Her iki sorun için cevapları 'piyasa güçleri' tarafından ademi merkezileştirme ve düzenlenme idi. Teknokratların yaklaşımını gösteren tipik bir ifade olarak; bu hala ırkçı baskıydı, fakat (bir dereceye kadar) her nasılsa: 'Ekonomik ademi merkezizetçilik akın kontrolünde merkezi bir rol oynayacaktı. Göçün kontrolü geri kalanlara daha az baskı ve daha çok ekonomik teşvik olarak görünecektir'.⁴⁰

Ademi merkezizetçi politikaların (ve en çok saldırgan ayrımcılık kanun ve uygulamalarından bazılarının sonuç olarak gevşemesinin) uygulanmasını izleyen on yılın gösterdiği gibi, siyah insanların politik hareketliliği önlenemez. On yıllarca süren ırk ayrımcılığı karşıtlığı mücadeleleri, nihayet 1990'ların başlarında başarıya ulaştı ve Afrika Ulusal Kongresi'nin (AUK) müzakere edilmiş geçiş döneminde yükümlü hükümete partnerlik etmesi ile, 1994 yılında ırk ayrımcılığı resmen sona erdi. Bilindiği ve yukarıda bahsedildiği üzere, Mandela yönetimindeki AUK hükümeti verdiği sözleri 'herkes için daha iyi bir yaşam'ı sağlamak için, aslında Özgürlük Bildirgesi'nin pek çok talebini içeren Haklar Bildirgesi'ni Anayasa (1996 yılında kabul edilen) bünyesinde topladığında kanunlaştırdı ve böylelikle geniş bir yelpazedeki ekonomik ve sosyal haklar, Cumhuriyet'in temel kanunlarına entegre edilmiş oldu. Politika çerçevesinde uygun olarak hizmet sunan *Yeniden Yapılandırma ve Gelişim Programı (YYGP)* ile,

---

³⁹ E. Unterhalter'de alıntı, a.k., s. 123.

⁴⁰ E. Unterhalter'de alıntılanmış söz, a.k., s. 133.

hükümet, düşük maliyetli ev edindirme ve ücretsiz temel hizmetler sağlama planları da bulunan evrenselci bir refah projesini gerçekleştirmeye başladı. Ancak, Patrick Bond'un da hatırlattığı gibi, eşzamanlı olarak Anayasa taslağı hazırlanması ile yani, demokratik yönetişime halihazırda iki yıl varken, YYGP'ye eklenmiş, hırslı fakat gerçekleştirilmez olmayan hedefler aşırı neoliberal politikalara yön vererek kapsam dışı bırakılmıştır.⁴¹ Şaşırtıcı derecede kısa bir zaman dilimi içerisinde, 'bilgi bankası' olarak bilinen uluslararası finansal kuruluşların etkili rolleri sayesinde,⁴² Güney Afrika, ihtiyatlı malî ve ekonomik yönetişimin rol modeli olarak vitrine çıkarılmaya başladı ve böylece evrensel nitelikte ve ücretsiz altyapı sağlayan programlar giderek zindeliğini kaybetti. Onların yerini, Johannesburg'daki gecekondu yerleşkelerinde önödeme su ölçüm cihazlarının yerleştirilmesi ve Durban'da gecekondu yerleşkelerine elektrik sağlanmasının yasaklanması aldı. Dahası, Anayasa'nın kabulünden on yıldan daha az bir süre geçmişken ve onun uygulanmasına yardım etmeye hizmet eden yasal enstrümanlara rağmen, değerli kentsel alanlardaki gecekondu sakinleri, zoraki göçün 'demokratik' bir versiyonu olan tahliyelere maruz kalmaya başladılar.⁴³ Zaten şematik olan bu anlatımı kısa keserek, hükümetin ekonomik yaklaşımındaki değişim nedeniyle, 'KwaZulu-Natal Varoşların Yeniden Ortaya Çıkışının Azaltılması ve Önlenmesi Kanunu 2006' için olasılık şartları giderek ortaya çıkmaya başladı. Bu kez de, Kanun'un Giriş Kısmı'nın da gösterdiği üzere, eyalet hükümeti, gelişimci anayasası ile meşhur Cumhuriyet'in bir temsilcisi ve uygun Birleşmiş Milletler (BM) organizasyonlarının direktiflerinin

---

⁴¹ Liberalizm ve YYGP'den neoliberalizmin onaylanmasına varan süreç hakkında daha ileri seviye tartışmalar için bkz. **P. Bond**, *Elit Dönüşüm: Güney Afrika'da Irk ayrımcılığından Neoliberalizme, (Elite transition: From Apartheid to Neoliberalism in South Africa)*, 2000. Bununla birlikte, YYGP'den, daha çetin neoliberal politikalara açıkça algılanabilir değişime rağmen, Richard Pithouse'un da (Marie Huchzermeyer'in Güney Afrika'daki konut politikaları üzerine önemli çalışmasına atıfla) belirttiği gibi, günümüzde etkili olan yeni ırkçı politikaları biçimlendiren 'konut uzlaşısı'nın zaten 1993 yılında gerçekleştiği dikkate alınmalıdır. Kişisel yazışma, 14 Nisan 2011.

⁴² **P. Bond**, *Elit Dönüşüm: Güney Afrika'da Irk ayrımcılığından Neoliberalizme, (Elite transition: From Apartheid to Neoliberalism in South Africa)*, 2000.

⁴³ Bu tür yasal enstrümanlar arasında en önemlileri Konut Kanunu (1997 tarihli, No. 107) ve PIE Kanunu olarak bilinen 1998 tarihli Kanuna Aykırı Yer İşgalinde Yasadışı Tahliyelerin Önlenmesi Kanunu.

gözlemcisi olarak konuşur: gecekondu şehirler yaratmak.⁴⁴ Bunlar birlikte, Richard Pithouse'un da 'Varoş Kanunu'nun duyurulmasından önceki eyalet konut politikaları hakkında belirtmiş olduğu üzere, iki grup ırk ayrımcılığı dönemi kalıntısının teşhis edilmemesi neredeyse mümkün değildir:

'İlki, yoksul Afrika insanının şehirlere akışını düzenlemeye yönelik açık bir teşebbüsün olmasıdır. Uygulamada kesin bir engelleme yoktur, çünkü yeni gecekondu inşa edilmiş ve ilk etapta bir gecekondu iş bulan ya da geçimini kuran insanlar gecekondularından göç etmişler ve buraları yeni sakinlere kiralamışlardır. Ancak politikanın amacı açıkça fakir insanların şehirlere akımını sınırlamaktır. İkinci olarak, evler insanların yeniden yerleştirildikleri alanlarda inşa edilirken, çoğunlukla kolonci ve ırk ayrımcılığı dönemi kasabası yaklaşımı içerisinde, şehirlerden uzak bir biçimde inşa edilmekteydiler.'⁴⁵

Gerçekten de, belediyelerin 'Varoş Kanunu'nda belirlenen rollerinden biri de, 'kentsel alanlara insanların uygunsuz şekilde akımını ve buna bağlı olarak gecekonduların gelişmesini önlemek amacıyla, yetki alanları içerisindeki kırsal alanlarda konut ve ekonomik gelişmeyi desteklemek ve teşvik etmek' idi.⁴⁶ Bu bölümün başında Abahlali'nin alıntılanan beyanının gösterdiği şekilde, hizmet şartlarını yasaklayan belediye politikalarında kodifiye edilmiş olan 'yeniden kırsallaştırma' diğer biçimlere de bürünmektedir, – ki bu biçimler yoksul insanları korkunç yaşam şartlarına sürerek, yaşamı sınırlayan ırkçı uygulamaları hatırlatmaktadır.

Açıkçası, Varoş Kanunu, 'herkes için daha iyi bir yaşam'a dair anayasallaştırılmış söz ile kentsel alanların yerel yönetimi arasında bir farklılığı ortaya çıkarmaktadır. Aşağıda tartışılacağı üzere, bu farklılığın yerelleştirilmesi, başlıca dolaşım alanının ötesine itilmiş

---

⁴⁴ Marie Huchzermeyer'in de gösterdiği üzere, bu, UN HABITAT'ın amaçlarının bütünüyle saptırılmış ve zararlı bir yorumdur. 'KwaZulu-Natal Varoşların Yeniden Ortaya Çıkışının Azaltılması ve Önlenmesi Kanunu' üzerine yorumlar, 13 Mayıs 2007, <http://abahlali.org/node/1320> (son ziyaret 10 Mart 2011).

⁴⁵ R. Pithouse, 'Mhlengi Khumalo Gitti', *Sunday Tribune*, Ekim 2005, <<http://abahlali.org/node/857>> (son ziyaret 10 Mart 2011).

⁴⁶ KwaZulu-Natal Varoşların Yeniden Ortaya Çıkışının Azaltılması ve Önlenmesi Kanunu, 2007 tarihli madde 6, s. 10.

olanların politik değişkenliği için kritik öneme sahiptir. Burada, bununla birlikte, bu durumun olasılık şarlarını, yani, daha önce vurgulanmış olan teknoloji ve güç rasyonalitelerini karşılayan yönetim konusunun görünümünü belirtmek önemlidir. Bir yandan, neoliberal kent yönetişimini, düzenleyici bir tavırla, ümit vadeden küresel şehirlerin sosyal ve ekonomik ortamına, rekabetçi kapasitelerini ve nükseden erken dönem çağdaş piyasa kasabasını polise etme tekniklerini geliştirmek amacıyla, müdahalede bulunma eğiliminde olduğunu gördük. Aynı zamanda gördük ki, sıklıkla eski araçlarına güvenmesine rağmen, çağdaş liberal yönetimsellik, polisin müdahaleci egemenliğinin karşıtı olarak tanımlanmıştır ve yöneten ile yönetilen arasında tümüyle farklı bir anlayışı gerektirir. Polis devletin mantığı, hakkın konuları üzerindeki egemen hâkimiyeti ifade ederken, onun siyasal ekonomik eleştirisi ve yönetimin amacının doğal olarak algılanan sosyal ve ekonomik işleyişi güven altına almak olarak nihâî yeniden tanımlanması nedeniyle, ekonomistler egemen nüfuz alanı boşluğunu doldururlar.⁴⁷

Ekonomistler, bir devlet içinde egemenliğini sürdüren, özellikle toplum yaşamının temel unsuru olarak ortaya çıkan ve 'ekonomik gelişim' olarak adlandırılan, egemenliğin hukuksal biçiminden sessizce uzaklaştılar.⁴⁸ Foucault'un da gösterdiği gibi, piyasanın doğal gelişimi kazalar ve belirsizliklerle dolu olduğundan, bu değişim egemen gücün belirgin bir sınırlılığını sonuç doğurmaktadır: egemenin, ekonomik dinamiklerin nasıl oyunun dışında bırakılacağını, ve bu dinamikler yalnız kaldıklarında uyum için çabalayacaklarından, müdahalenin sadece zararlı olabileceğini tahmin etmesi mümkün değildir. Bu şekilde formüle edilmiş yönetsel nedenin kendi kendini sınırlaması, yönetimselliğin gerektirdiği konunun dönüşümü ile tamamlanır: hakkın konusunun yerini ilgilerin konusu alır. Nüfus kavramı sayesinde evrenselleştirilmiş bu konu, egemenin göz ardı edilmesini yeniden güçlendirmektedir:

'Yapmamalısınız, çünkü benim haklarım var ve siz onlara dokunmamalısınız. Bu hak insanın, *homo juridicus*'un, egemen

---

⁴⁷ **M. Foucault**, *Güvenlik, Bölge, Nüfus: Fransa Koleji'nde Dersler*, (Security, territory, population: Lectures at the Collège de France), 1977 – 78, 2007.

⁴⁸ **M. Foucault**, *Biyopolitikanın Doğuşu: Fransa Koleji'nde Dersler*, (The Birth of Biopolitics: Lectures at the Collège de France), 1978 – 79, 2008, s. 282.

olana söylediğidir (...) *Homo oeconomicus* bunu söylemez. O aynı zamanda egemene şunu der; Yapamazsınız. Fakat neden yapmamalısınız? Yapmamalısınız, çünkü yapamazsınız. (...) Yapamazsınız çünkü bilmiyorsunuz, ve bilmiyorsunuz çünkü bilemezsiniz'⁴⁹

Kendisiyle bu şekilde sonuçlandırdığımız şey bir paradoks ve, Jacques Rancière'nin ileri sürdüğü üzere, sonuç olarak siyasal olanın şartlarını belirleyen değişken kapasite ve sınırlılıklar dizisidir.⁵⁰ Bir yandan, yönetişimin piyasa güçlerini yönetmeye indirgenmesi ile birlikte, 'ılımlı devlet'in ilan edilen iktidarsızlığına ulaşırız. 'Bu devlet, kendini bu politikaların imkânsızlığını ilan ederek kendini meşrulaştırır'.⁵¹ Diğer yandan, piyasa güçlerinin zorunlulukları, 'ekonominin, toplumun, hayat biçimlerinin ve davranışların sonu gelmez hareketliliği'ni kabullenmeyi amaçlayan hukuksal eylemciliğin yaygınlaşmasını gerektirir.⁵² Haklı olarak, sonrasında, Foucault'un iddiasından çıkarımlanan paradoksa geri dönüyoruz: insan hayatını biyolojik bir varlık olarak bu varlığın merkezine yerleştiren ve böylelikle bu varoluşun şartları için mücadele zemini sunan güç, hem hedefi hem de bu tür mücadelelerin iddia sahibini yerinden etmeye son vermektedir.⁵³ Sonuç olarak, Güney Afrika olayı bağlamında ve yönetsel neden perspektifinden, Varoş Kanunu'nun nesnelere, Anayasa'nın özneleri ile etkili bir biçimde eşdeğer değildir. Bir sonraki bölümde tartışıldığı üzere, bu eşdeğerliğin yeniden kurulması gecekondu sakinlerinin direnişinin bel kemiğidir.

3. 'Öyleyse, bu bilgi ışığında, hangi güç ile sağlam duracağımızı düşünüyoruz (...)'

Hiç şüphe yok ki, ırk ayrımcılığının düşüşü, Güney Afrikalıların çoğunluğu bakımından uzun süredir beklenen politik liberalleşmenin

⁴⁹ a.k., s. 283.

⁵⁰ Rancière'in mükemmel biçimde bu paradoksun karakterini açıklığa kavuşturur: 'Bu, sermayenin yönetimini içeren politikaların tam bir tanımlaması, artık demokrasi "biçimleri"nin arkasına saklanan utanç verici bir sır değildir, sayesinde hükümetlerin meşruiyetini elde ettiği gerçek açık bir şekilde ilan ediliyor. Bu meşrulaştırma sürecinde, herhangi bir kapasite gösterimi, güçsüzlük gösterimine dayanma ihtiyacı duymaktadır. J. Rancière, *Anlaşmazlık: Siyaset ve Felsefe (Dis-agreement: Politics and Philosophy)*, 1999, s. 113.

⁵¹ a.k., s. 110.

⁵² a.k., s. 107.

⁵³ M. Foucault, *Cinselliğin Tarihi (The History of Sexuality)*, Cilt I: Giriş, 1978.

sonucudur. Buna bağı olarak, beyaz azınlık ile daha önceden baskı altına alınmış siyah insanların yaşam koşulları arasındaki inanılmaz farklılıkları hafifletmek için doğru olan, Mandela yönetimindeki ilk demokratik hükümetin düşünceleriydi. Yukarıdaki tartışmanın göstermeyi amaçladığı ve politik değişkenliğin kuvvetlenmesinin ifade ettiği üzere, Afrika Ulusal Kongresi hükümetinin desteklediği ve bir sonraki hükümet tarafından devam ettirilen ekonomik yönetim biçimi söz verdiği daha iyi bir yaşamı sağlamaktan çok uzak düşmüştür. Gerçekte, Özgürlük Bildirgesi'nde ifade edilen ve şimdi ülkenin yasal sistemine entegre edilmiş olan, aralarında kentsel yaşam tarzlarına erişimin kısıtlanmasının da yer aldığı eşitlik talepleri, başka bir açıdan yeniden ortaya çıktı ve toplumsal adaletsizliğe karşı mücadelelerin merkezine yerleştirildi. Siyasilerin biyopolitik tahliyeleri hakkındaki daha önceki tartışmalar bağlamında, bu tür mücadeleler temel önem kazandılar. Yukarıda, yargısal düzenlemelerin karşılıklı etkileşimi, yönetsel rasyonaliteler ve bu etkileşimin politik konuların ortaya çıkışını engellemek için kullanıldığı yöntemlerden bahsediyorken; bu bölüm, belirgin bir politik mücadele ve bunun aracılığı ile, politik öznellesirmenin buna rağmen olduğu gerçeği üzerine odaklanmaktadır. Her ne kadar Abahlali baseMjondolo'nun (kelime anlamı olarak: 'gecekonduyan yaşayan insanlar') seçkin bir kent yaşamı için verdiği mücadeleler çok kez taklit edilmiş ve çok daha fazla ayrıntılı ele alınmayı hak ediyorsa da, devam eden kısımda, ağırlıklı olarak politik öznellesirmelerinin kritik yönlerinden biri üzerine odaklanacağım: onların hukukla, veya daha özel olarak, Anayasa ile bağlantıları.⁵⁴ Böylelikle, iş bulabilmek, eğitim ve tıbbi imkânlarla erişebilmek amacıyla şehirlerde yaşama konusunda umutsuzluğa düşen; 'dünya sınıfından şehir'in, yargısal-yasal alanını, kendi içindeki estetik olmayan yoksulluk görünümünden arındırmak için gösterdiği çabaya meydan okuyan yoksul insanların yöntemlerinin değişmesiyle, yasal normların hala nasıl militan siyaseti oluşturabileceğini görme imkânımız oldu. Hak konusunun ve Rancière'in hukukun olgusallaştırılması olarak refere ettiği paralel olgunun biyopolitik olarak yerinden edilmesinin perde arkasına karşı;

---

⁵⁴ Abahlali'nin basın açıklamalarının ve aktivistlerin ve/veya bu harekete yakın çalışan akademisyenlerin yazılarının ötesinde, aşağıdaki tartışmalar, Abahlali baseMjondolo ile iki aşamada yürütmüş olduğum alan araştırmalarına dikkat çekiyor (Nisan - Temmuz 2009 ve Eylül sonları / Ekim başları 2010).

Abahlali'nin ihtilafli siyasal hedefleri hakkındaki ilerideki tartışmalar; nasıl olup da, daha önceki mücadelelerin zaferlerinin, kolektif siyasal konuya ivme kazandıracak ve bir anlamda böylece, çağdaş kent yönetiminin güç uygulamalarına karşı koyabilecek olan haklar olarak kaleme alındıklarını göstermeyi hedeflemektedir. Sonrasında, nasıl olup da, dikkate alınan hakların onaylanması şeklinde formüle edilen yaşamın, onu kontrol etmek amacıyla iki kez üzerine katlanmış olan sisteme karşı durduğunu.⁵⁵

Böyle bir araştırma için, Rancière'nin haklar yaklaşımı uygun bir çıkış noktası sağlayacaktır. Hannah Arendt'in 'İnsan Haklarının çapraşıklığı' iddiasının eleştirisine dayalı olarak,⁵⁶ Rancière, 'İnsan Haklarının konusu kimdir?'⁵⁷ sorusunun cevabını yeniden formüle etmektedir. Arendt, İnsan Hakları 'hakları olmayanların haklarıdır' şeklindeki tezinin anlamsız ya da boş laf olduğunu göstermek suretiyle⁵⁸ üçüncü bir olasılık sunmaktadır: 'İnsan Hakları, kendilerine ait olan haklara sahip olmayan ve kendilerine ait olmayan haklara sahip olanların haklarıdır'.⁵⁹ Bu şifreli ifadenin çözülmesi, hangi hakların iki biçiminin varlığı arasında köprü kurulması sayesinde, politik öznelleşme sürecinde yer almaktadır. Ya da, geri bir adım daha atarsak, Rancière'nin polis düzeninden farklı olarak estetik politik anlayışında (daha genel ifadesiyle radikal/yapısal sonrası politik teori: *politik*) yer almaktadır.⁶⁰ Rancière için *polis*, alanı ve zamanı, her birinin hissesine dayalı olarak toplumun parçaları şeklinde ortak olandan ayrı koyan bir düzendir. Bu itibarla aynı zamanda, neyin görülebilir ya da görülemez, duyulabilir ya da duyulamaz ve neyin politik olarak kabul edilecek olduğunu tanımlar. Buna karşılık, bu alan ve zamanın dağıtımının yapıldığı bir süreç olan *Politikalar*, teb'a

---

⁵⁵ M. Foucault, *Cinselliğin Tarihi (The History of Sexuality)*, Cilt I: Giriş, 1978, s. 145.

⁵⁶ H. Arendt, *Totaliterliğin Kökenleri*, 1976.

⁵⁷ J. Rancière, 'İnsan Haklarının Konusu Kimdir?' (Who is the Subject of the Rights of Man?), 'J. Rancière, *Dissensus: On Politics and Aesthetics*, 2010' içinde, s. 62 - 75.

⁵⁸ '[Arendt] durumu şu şekilde ortaya konulabilecek bir ikileme haline getirmektedir; ya vatandaşların hakları insan haklarıdır - fakat insan hakları politize olmamış kişinin haklarıdır; bunlar hakları olmayanların hiçbir anlamı olmayan haklarıdır - ya da insan hakları vatandaşların haklarıdır, şu veya bu şekilde anayasal devletin vatandaşı olma gerçeğine bağlanmış haklar. Bu durum, bu hakların anlamsız olarak kabul edilen hakları olan kişilerin hakları olduğu anlamına gelmektedir' J. Rancière, a.k., s. 302.

⁵⁹ a.k., s. 302.

⁶⁰ Bkz. J. Rancière, *Anlaşmazlık: Siyaset ve Felsefe (Dis-agreement: Politics and Philosophy)*, 1999.

fazlası ve toplumun, polis düzeni bakımından fazlalık olan ve bu nedenle duyarlı bir düzeni yeniden kurmaya yetkin olan bir kesimi tarafından altüst edilmiştir. Politikaların bu estetik yaklaşımı ile uyumlu biçimde, buna bağlı olarak, yazılı hakların gerekliliği vardı ve bu itibarla da, duyarlı düzenin bir parçasıydılar.

‘Haklar yazıtlardır, toplumun özgür ve eşit bir yazımı... Onlar sadece soyut ideal değildir, durumun peşin kabullerinden çok uzakta yer almaktadır. Aksine, sadece eşitsizlik durumuna bağlı olmayan, aynı zamanda bir görünebilirlik biçimine eşitlik veren bir yazıtı içeren peşin kabullerin biçimlenmesinin parçasıdır.’⁶¹

Böylelikle, aynı zamanda Rancière'nin *edebilik* yaklaşımı içerisinde formüle edilmiş olan eşitlik, bir maddiliğe sahiptir: o bir yerlerde vardır.⁶² Edebilik – her konuşan varlığın eşit olduğu temel varsayımı ile ilgili bir yaklaşımdır – ‘herkese konuşma gücünü bahşeden’ sessiz mektup kavramının merkezinde yer alır.⁶³ Sonuç olarak, duyarlı bir düzenlemenin parçası kalarak, bir ‘kelime başlangıçta kendisine verilen tüm güce sahiptir’.⁶⁴ Böylelikle, ilki hakların varlığını biçimlendirir. İkincisi ise, haklar, onların onaylanmasına aşama kazandırılması yoluyla bu yazıt dışında bir şey yapmaya karar verenlere aittir. Bir diğer anlatımla, haklar, politik öznelleştirme olayı aracılığı ile ve bu sayede ‘insanlar’ın boş ismini doldurarak, politikalar dünyası ile polis düzeni arasında köprü kuranlara aittir: herkesin temel eşitliği ve tüm sosyal düzenin olası hiyerarşisi.⁶⁵

Haklı olarak, yerel yönetimin kararına duydukları öfkenin yol açmasıyla oluşturdukları Abahlali yüzünden, demokratik Güney Afrika içinde ‘oy bankası’ olarak yer almaları ile ırk ayrımcı öncesi düzen tarafından söz verilen faydalardan hariç tutulmaları arasındaki fark yasalaşmıştır.⁶⁶ Onların öznelleştirilmesinin olaysallığı

---

⁶¹ **J. Rancière**, ‘İnsan Haklarının Konusu Kimdir?’ (Who is the Subject of the Rights of Man?), **J. Rancière**, *Dissensus: On Politics and Aesthetics*, 2010’ içinde, s. 68.

⁶² **J. Rancière**, *Politikaların Sahilinde*, 2007, p. 47.

⁶³ **J. Rancière**, ‘Edebiyat Politikaları?’ (The Politics of Literature) **J. Rancière**, *Dissensus: On Politics and Aesthetics*, 2010’ içinde, s. 156.

⁶⁴ **J. Rancière**, *Politikaların Sahilinde*, 2007, s. 47.

⁶⁵ **J. Rancière**, *Anlaşmazlık: Siyaset ve Felsefe (Dis-agreement: Politics and Philosophy)*, 1999.

⁶⁶ Abahlali, seçimlerde oy kullanmaktan çekilmek suretiyle, ‘Toprak yok, ev yok, oy da yok’ kampanyaları vasıtasıyla ‘oy bankası’ olarak görülmeyi reddetmektedir. Bkz. **N. Gibson & R. Patel**, *Demokrasinin Her Günü: Güney Afrika'nın Sessiz Darbesi' (Democracy's Everyday Death:*

tarihlerinde yansımasını bulmaktadır: bir organizasyonun ilk formüle edilmesi ve sonrasında politik hareketlilikle ilişki içerisinde olma bir yana, hareket 2005'in başlarında Durban'da, birkaç hafta önce gecekondu sakinlerine söz verilmiş olan bir arazi parçasının eThekweni Belediyesi (Metropolit Durban) tarafından bir tuğla fabrikasına satılacağına dair söylentiye tepki olarak, kendiliğinden gelişen bir yol kapama olayından doğmuştur.⁶⁷ Bardağı taşıran son damla görevi görerek, bu ihanet deneyimi toplumu hareketlendirdi: 'Hareket kendiliğinden gelişen bir yol kapamadan, kökten gelen öfkemiz ve hayal kırıklığımızdan büyüdü. Entelektüel bir çalışma tarafından öncülük edilmedi, ancak sonrasında hareket biçimlendi çünkü biz kendi dünyamızda olmadığımızı anladık'.⁶⁸ Muhakkak ki, bu belediye kararı, (7,000'in üzerindeki yerleşimcisiyle) Durban'ın en büyük düzensiz yerleşimcilerinden biri olan bu sakinlere geride kalmış hissi veren yegâne (ya da başlıca) neden değildi. Sıklıkla hatırlatıldığı üzere, seçkin bir yaşam ve özgürlük için savaşıyor insanlar olarak ihanete uğramış hissettiler – muzaffer demokratik hükümetin kendilerine söz verdiği daha iyi bir yaşam:

140

'Bu hükümet için savaştık, öldük ve oy verdik ve böylelikle ülkemizde özgür olabiliriz ve seçkin yaşamlara, evlere, işlere sahip olabiliriz – ancak bu hükümet bize, kendileri için konuşabilen ve düşünebilen bu şekilde özgürlüklerine sahip olan insanlar olarak davranmadı'.⁶⁹

Neredeyse Abahlali'nin öznellesirmesinin tüm önemli yönleri bu cümlede özetlenmiştir: o kesinlikle, aktif biçimde, cahil yoksulun

---

South Africa's Silent Coup, Pambazuka Haberleri, 8 Ekim 2009, <<http://www.pambazuka.org/en/category/features/59322>> (son ziyaret 10 Mart 2011). 'Öyleyse biz, beş yıllık uzmanlar olarak davranılan gecekondu sakinleri, seçim uzmanlarıyız çünkü seçimler boyunca herkes bize dikkat kesiliyor, bize geliyor, bize cenneti ve yeryüzünü vaat ediyor. Herkes bize saygı gösteriyor, herkes bizi yoldaş olarak adlandırıyor. Ancak, seçimlerden sonra kimse bize aldırıyor, kimse bize eskisi gibi davranmıyor görüyorsunuz. İşte bu, bizim 'ev yoksa oy da yok' kampanyasını başlatmamızın nedenidir. Çünkü sürekli olarak her defasında oy materyali olmaktan bıktık.' Mnikelo Ndabankulu, röportaj, 29 Haziran 2009.

⁶⁷ Kaynak: **R. Pithouse**, 'Mhlengi Khumalo Gitti' (*Mhlengi Khumalo is Gone*), Sunday Tribune, Ekim 2005, <<http://abahlali.org/node/857>> (son ziyaret 10 Mart 2011).

⁶⁸ S'bu Zikode, yazarın notları, 6 Mayıs 2009.

⁶⁹ Abahlali baseMjondolo, 'Gecekondu Tasarılarına Karşı Koalisyon Kurulması Toplantısı' (*Meeting to Build a Coalition Against the Slums Bill*), 13 Temmuz 2007, <<http://abahlali.org/node/1708>> (son ziyaret 8 Aralık 2010).

rolünü ve gecekondu bölgelerinin gecekondu sakinlerinin politik öznelendirilmesinin doğduğu sessiz acı çekenler alanı olarak resmedilmesini reddeder. Dahası, kesin olarak, otomatik biçimde ırk ayrımcılık sonrası demokrasi içerisinde, bu düzenin temel metinlerinde yazılı olduğu şekilde özgürlük ve eşitlik sözünü yasalastıran Afrika Ulusal Kongresi'nin garanti seçmeni olarak yer almasını reddederek:

'Afrika Ulusal Kongresi içerisinde doğdum ve Abahlali'nin, 'Toprak yok. Ev yok. Oy da yok' kampanyasına karar verdiği sonucusu dışında her seçimde bu partiye oy verdim. Biz Abahlali'yi oluşturduğumuzda çoğumuz Afrika Ulusal Kongresi'nin tatmin olmamış üyeleri olarak bunu yapıyorduk. Bu, Haklar Bildirgesi ve Anayasa'da yer alan teorinin uygulaması için savaşıma ile ilgiliydi. Afrika Ulusal Kongresi seçimler için lobi yaptı ve ne zaman ki biz onlara verdikleri sözleri hatırlattık, sözlerinden alıntılar yaptık, bize kızdılar.'⁷⁰

Abahlali'nin acısını güzel bir biçimde ifade etmesi ve gecekondu bölgelerinin gerektirdiği yaşam şartlarının, demokratik yönetim zorunlulukları ile uygulama arasındaki farkların ve bu bölünme sürecinin yol açtığı acı çekme biçiminde onlara yapılan hataları yerli yerine koyması sayesinde, gecekondu sakinlerinin politik öznelenmesi biçimlendi:

'Birkaç yıl boyunca oy verdik fakat hiçbir değişiklik görmedik. 2006'da Abahlali, gücümüz olduğumuzu anladı. Bizden daima 'Amandla! Awethu!' (Güç insanlara) diye bağırmanın beklendi ancak kendimizi oy vermektan geri çekmemiz Amandla'nın (Güç) biz olduğumuzu göstermenin bir yolu oldu. Aslında biz, gücümüzü vermemeye karar verdik. Bunun basit bir mesajı var – politikacılara güvenmiyoruz ve kendimize güç verebiliriz – insanların yöneteceğine gerçekten inanıyoruz.'⁷¹

---

⁷⁰ Mnikelo Ndabankulu, alıntı; **N. Tolsi**, 'Güney Afrikalı Seçmenler: Mnikelo Ndabankulu' (Mzansi Voters: Mnikelo Ndabankulu), Mail & Guardian, 16 Nisan 2009.

⁷¹ S'bu Zikode, alıntı: **R. Pithouse**, "'Tüm Derece Düşürmelere ve Bölünmelere Direnç": S'bu Zikode ile Röportaj' ("To Resist All Degradations and Divisions": Interview with S'bu Zikode), Arabirim 1, No. 2,

<<http://interfacejournal.nuim.ie/wordpress/wp-content/uploads/2010/11/Interface-1-2-pp22-47-Zikode.pdf>> (son ziyaret 10 Mart 2011).

Abahlali'nin başkanı tarafından yukarıda ifade edilen bu zorunluluk ('İnsanlar yönetecektir!'), bilindiği üzere, 1975 yılında Kliptown'da (Johannesburg yakınlarındaki) Halk Kongresi tarafından kabul edilen Özgürlük Bildirgesinin en empatik isteklerinden biridir.⁷² Devamlılığını, Haklar Bildirgesi'ni içermesi yoluyla Bildirge ile ilan eden Anayasa ile birlikte, bu metinler – Rancière'nin kavramsallaştırması mantığında – Abahlali'nin mücadelesinde eşitlik yazıtı olarak işlev görür. Hatırlatmak gerekirse, Rancière'ye göre 'bir kelime orijinalinde kendisine verilmiş tüm güce sahiptir',⁷³ ve Abahlali'nin mücadeleleri boyunca gösterdiği üzere, bu güç (Amandla!) uygun olmaya hazır olabilir:

Biz, şu anki Tasarı'nın (Varoş Kanunu) uygulamaya konulduğunda yapacak olduğu etkinin tam tersi etkiye sahip olacak Özgürlük Bildirgesi ve "Bölünen Yeni Zemin" politikası gibi belgelerden doğru olan ve tartışmalı olmayanları alarak uygulamaya koyabiliriz. Bu mevcut doküman ve politikaların güzel yanları, aynı zamanda bizim Anayasa'mızın güzel yanı, Abahlalizm⁷⁴ doludur, çünkü "bu politikalar bir ölçüde yoksulların yaşamının kalitesinin artırılması gereğini öncelik haline getirdi" (Mnikelo) – ancak uygulamaya konulmadılar. Bu yöntemde, onlara (hükümete), sürpriz olmayacak şekilde hatırlatıyoruz, çünkü bu şeyler için bize söz verdiler.⁷⁵

Kısa zaman sonra göreceğimiz üzere, Abahlali'nin Varoş Kanunu'na karşı yasal mücadelesi, sözün gücünün kullanımının; yukarıda alıntılındığı biçimiyle, yani, topluluğun anlamak ve konuşmak için

---

⁷² Irkayırıcı Güney Afrika'nın (elli bin gönüllü tarafından bir araya getirilmiş) baskı altındaki siyah ve diğer renkteki insanların 'özgürlük talepleri'ne dayalı olarak derlenmiş olan Bildirge, son zamanlarda müstakil bir yazıt halini aldı: tarihsel bir turistik alanın bir parçası olarak (çok ilginç bir şehir markalaştırması örneği) Halk Kongresi'nin orijinal yerinde inşa edildi, yazıtı Özgürlük Bildirgesi Anıtına kazındı. 'Tema Parkı'nın Gelişmesi Üzerine, bkz. **N. Klein**, *Şok Doktrini: Kapitalizmin Felaketinin Yükselişi (The Shock Doctrine: The Rise of Disaster Capitalism)*, 2007, s. 213 – 215. (Her ne kadar kalınan nokta burada izlenmemişse de, Klein'in Afrika Ulusal Kongresi elitini ve özellikle de sonraki başkanı Thabo Mbeki'yi uluslararası finansal kurumların başa çıkması gereken eleştirmeyen ve yetersiz ajanı olarak tasviri dikkate değerdir. **R. Pithouse**, kişisel aktarım, 14 Nisan 2011.)

⁷³ **J. Rancière**, *Politikaların Sahilinde*, 2007, s. 47.

⁷⁴ "Abahlalizm", üyelerinin bazen, genellikle 'yaşayan politikalar' olarak adlandırılan, kendi politikalarını refere etme yöntemidir.

⁷⁵ Abahlali baseMjondolo, 'Gecekondu Tasarılarına Karşı Koalisyon Kurulması Toplantısı' (Meeting to Build a Coalition Against the Slums Bill), 13 Temmuz 2007, <<http://abahlali.org/node/1708>> (son ziyaret 8 Aralık 2010).

ortak kapasitesinin hayata geçirilmesi yoluyla, mükemmel bir örneğidir. Bununla birlikte, bu, polis düzeninin neyin görülebilir ve işitilebilir olduğunu nasıl tanımlayacağını, konuşma kapasitesinin makul şekilde dağıtımının yapılacağını söylenmesi şeklindeki, hareketin önceki yasal mücadelesi de aynı şekilde izlemeye değerdir. Abahlali'nin ilk başlardaki ve hali hazırdaki temel başarısı, çoğunu (ücretsiz adli yardımların verdiği destekle) kazandığı, belediyenin çoğunda PIE antlaşmasının içeriğini ihlal ettiği, birkaç dava sayesinde eThekwini'deki yasadışı tahliyeleri engellemesidir.⁷⁶ Bu zaferler şüphesiz biçimde hareketin politik etkenini yeniden güçlendirdiği ve bununla ilgili yerleşimci sayısının artışına katkı sağladığı için, burada üzerinde durulan nokta etkileşim ya da, daha doğrusu, yasal uyumsuzluğun çağdaşlığı ve politik öznelleştirme hakkındadır.⁷⁷ Politikalar, Rancière'nin yaklaşımıyla, bu davaların başlatılması durumunda, yani, evsizliğin eşliğindeki gecekondu sakinleri hukukî tahliyelerin yasal tanımını benimsediklerinde ve böylelikle gecekondu sakinlerinin kendi haklarının farkında olmadığı varsayımına dayalı yasadışı tahliyelerin yer aldığı yerel hükümet tarafından kurulan düzenin bozulması halinde olur.

Yasal mücadelelerin, direnişçi hareketler tarafından uygulamaya konulmasında yeni bir şey olmadığı için,⁷⁸ Abahlali ile yaptığım bütün röportajlarda bahsi geçen haklarının farkına varmanın rolü gerçeği, üyelerinin politik özgür kalışlarının ve (tekrarlanan) hareketin öznelleşmesinin önemini yansıtır.⁷⁹ Örneğin, gençlik birliği başkanı Mazwi Nzimande'nin hatırlattığı gibi:

---

⁷⁶ Yani, onların tahliyeler için geçerli bir mahkeme sistemleri yoktu ve/veya anlaşmada belirlenmiş olan zaman çerçevesi içerisinde etkilenmiş olan insanları fark etmiyorlardı ve/veya tahliye edilenler için alternatif bir yerleşim sağlamadılar. Yürütülen tahliyeler yüzünden doğan yıkım ve vahşetten ise bahsetmeye hiç gerek yok.

⁷⁷ Abahlali'nin yasal mücadelesi hakkında, bkz. **R. Pithouse & M. Butler**, *eThekwini'den dersler: Dışlanmışlar, Devlete Karşı Yerlerini Hem Cezai Hem de Demokratik Olarak Koruyurlar*, 2007, <<http://abahlali.org/node/984>> (son ziyaret 10 Mart 2011).

⁷⁸ Yoksul insan hareketleri ile ilgili olarak, bkz. **F. F. Piven & R. Cloward**, *Yoksul İnsan Hareketleri: Nasıl Başarılı Olurlar ve Neden Başarısız Olurlar?* (*Poor People's Movements: How they succeed and why they fail*), 1977.

⁷⁹ 'Eşitlik için mücadele, asla ne diğerleri üzerinde bir talep ne de onların üzerinde bir baskıdır, ancak sürekli biçimde aynı anda kendisine verilmiş bir kanıttır. Bu, "özgür kalışın" ne anlama geldiğidir. (**J. Rancière**, *Politikaların Sahilinde*, 2007, s. 47)

‘Öyleyse, bizi tehdit etmek için ikinci defa geldiklerinde onlar için çok geç olacak çünkü biz bu hayırı tanıdık, onlar bizi böyle kısa bir süre öncesinden uyarı ile tahliye edemezlerdi ve sonrasında da dönmediler. (...) Ancak onlar, öncekinin aksine, bu insanların, sizin bildiğiniz şeyleri bildiklerini bildikleri için gelmediler. Onlar hiç bir şey söylemeden önce, biz sadece onu yapmalıyız, ancak şimdi, biz aynı zamanda haklarımız olduğunu da biliyoruz!’⁸⁰

Dahası, Abahlali'nin yasal mücadelesi, bilginin varsayılan eşitsiz dağıtımı ile demokratik Güney Afrika'nın olağanüstü eşitsiz sosyal düzenini karakterize eden her konuşan varlığın eşitliği arasındaki çelişkiyi vurgular. Bu çelişkinin farkında olarak, Abahlali baseMjondolo'nun temel hedeflerinden biri ‘insanları, haklarını bilmeleri için cesaretlendirmektir’. Bu bölümün başlığında belirtildiği üzere: ‘güç olan bu bilgi ile, dayanıklı olacağız (...)’.⁸¹

Gerçekte, Abahlali'nin ‘Varoş Kanunu’na karşı davalarındaki Anayasa Mahkemesi zaferi, hareketi onun tam gücünde göstermiştir. ‘Gecekonduyan Anayasa Mahkemesi’ne’ uzun yolculukları kesinlikle ‘dinlenilmek için bir zorunluluğu’ hareketlendirdi.⁸² Yine, davanın tarih öncesi, bu zorunluluğun bozduğu düzeni yansıtıyor. Her ne kadar, eThekwin Belediyesi, ‘Varoş Tasarısı’nın yasalaşmasını düzgün biçimde duyurma konusunda başarısız olmuşsa da daha sonra, katılımcı yasalaştırmanın şekli gereklerini yerine getirmek için, etkilenen alanlarda, Kamu Katılım Uygulamaları olarak adlandırılan uygulamalarda aşama kaydetti.⁸³ Bir uygulama raporunun açıkladığı gibi, Tasarı’nın bir özeti okunduktan sonra, eyalet yasama temsilcileri halktan sorular aldılar. Ancak, yerleşkelerdeki hizmetler ve konut durumu hakkında sorgulamalarla yüzleşmeleriyle, bir süre sonra yakınmaya başladılar: sorular tartışılmakta olan Tasarı hakkında değildi ve

---

⁸⁰ Mazwi Nzimande, röportaj, 8 Temmuz 2009.

⁸¹ S’bu Zikode, röportaj, 2 Temmuz 2009.

⁸² J. Rancièrè, *Politikaların Sahilinde*, 2007, s. 86.

⁸³ Pithouse’un hatırlattığı gibi, ‘(...) bu “kamu katılımı” uygulamasında, kocaman ve yegâne militarize polis varlığı söz konusuydu – yerleşkelerin üzerinde alçak uçuş yapan helikopterler v.s. Atmosfer, çok tehditkardı ve imaan de olsa açıkça devlet şiddeti tehdidi varmışçasına bir durum söz konusuydu’. Kişisel aktarım, 14 Nisan 2011.

'Tasarı'nın yorum yapmaya niyet ettikleri hangi kısmı olduğunu ilk olarak belirtmedikçe hiç kimsenin mikrofona konuşamayacağı şeklinde bir kural uyguladılar. Daha sonraki konuşmacılar ilk olarak Tasarı'nın bir kısmını belirtmediklerinden, onlardan daha fazla yorum yapmaktan kaçınmaları ve koltuklarına oturmaları istendi.'⁸⁴

Gecekondu sakinlerini susturmak için bu tür teşebbüsler reddederek, Abahlali'nin 'Varoş Tasarısı Eleminasyon Görev Grubu' olarak formüle ettiği uygulamayı müteakiben, önerilen tasarının ortaklaşa okunmasını organize etti ve yorum yapmak isteyen herkesi bir sonraki halk toplantısına davet etti.⁸⁵ Bir kez daha, (yasal) bilginin duyarlı dağıtımı ve düzgün konuşma bozulmuştu:

KwaZulu-Natal (KZN) Başkanı, açıkça, Tasarı'sını okumamış cahiller olduğumuzu söyleyerek bizi eleştirdi – tamam, akıntıyı tersine çevirecek ve eğer tasarı kanunlaşırsa mahkemede karşılaştığımızda ona göstereceğiz. Eğer mücadelemiz mahkemeye gelirse, mahkemeyi doldurmak için yığınlarımızı mobilize edecek ve onların 'kaos' olarak adlandırdığı, ancak aslında disipline demokratik halk gücü olan şeyi yaratacağız.'⁸⁶

Anayasa Mahkemesi'ni ele aldığımızda, insanların demokratik gücünü kullanarak "Varoş Kanunu"nu geçersiz kılmada başarılı olmuş ve böylece, ülke çapında gecekonduların şiddetli bir biçimde yok edilmesine yönelik yasaştırmaların önüne geçmiştir. Eğer yukarıdaki yorum doğru ise, sadece daha önceki yasal direniş davaları boyunca

⁸⁴ **K. Chance**, 'Varoş Tasarısı'nın Yeniden Ortaya Çıkışının Eliminasyonu ve Durdurulması İçin Kamu Katılım Uygulamaları Üzerine Rapor' (Report on Public Participation Exercises For: "The Elimination and Prevention of Re-emergence of Slums Bill"), 4 Mayıs 2007, <<http://abahlali.org/node/2036>> (son ziyaret: 10 Mart 2011)

⁸⁵ 'Bu, satır satır okuma ve tartışma formundan alınmıştı. Herkesin katılımı ciddiye alındı. İkinci adım Tasarı'ya karşı olan herkesin bir toplantıya çağırılmasıydı'. Abahlali baseMjondolo, 'Varoş Tasarısı'na Muhalefet İçin Yasal & Politik Stratejileri Tartışma Toplantısı', 11 Temmuz 2007, <<http://abahlali.org/node/1700>> (son ziyaret 10 Mart 2011). Kaynak: Rancière'nin Paris'teki 1986 öğrenci grevi üzerine: 'Önerilen yasamanın kopyaları yoğun biçimde tek parça halinde üniversitelerde dağıtıldı (...) hükümet kademeleri ve çoğunlukta tüm dağınmakla yol açan bazı şeyler mevcuttu: öğrenciler kanunu değerlendirdi ve onun kötü bir kanun olduğunu duyurdu'. **J. Rancière**, *Politikaların Sahilinde*, 2007, s. 57.

⁸⁶ Abahlali baseMjondolo, 'Gecekondu Tasarılarına Karşı Koalisyon Kurulması Toplantısı' (Meeting to Build a Coalition Against the Slums Bill), 13 Temmuz 2007, <<http://abahlali.org/node/1708>> (son ziyaret 8 Aralık 2010). Abahlali baseMjondolo, 'Meeting to Build a Coalition Against the Slums Bill', 13 July 2007, <<http://abahlali.org/node/1708>> (last visited 8 December 2010; emphasis added).

ve tabi Anayasa mahkemesindeki dava boyunca da, Abahlali, kendilerine Anayasa tarafından garanti edilen eşitliği kurallandırdı. Yani, yoksulların en yoksulunun şehirlere erişimini engellemeyi yasal hale getirmeyi hedefleyen kanuna karşı savaşlarında, onlar hakkın konusunu inşa ettiler. Bu yolla, doğru şekilde, politikaların, ortaya çıkabilecek olan aradaki farkın, kanunun eşitlemesi ve neoliberal kent yönetişiminin ifade ettiği gerçek tarafından giderek yok edileceğini ispat ettiler.⁸⁷

SONUÇ

Bu çalışmanın sınırlarına yaklaşmakla, görülüyor ki, daha önceki tartışmalardan, cevaplanması gereken daha fazla soru ortaya çıkıyor. Kentsel yoksulluğun yönetiminde şiddetin rolü – sadece Abahlali'ye yapılan son saldırıda değil, daha önceki yasadışı tahliye uygulamalarında da etkili olan – üzerinde durulacak en önemli problemler arasındadır.⁸⁸ Dahası, 'Varoş Kanunu' davası açıklığa kavuşturulmamış sorularla dolu olsa bile: gecekondu sakinlerinin politik öznelenmelerini süresince kabullendikleri eşitlik kelimelerinin ötesinde, eşitsizlik sözüne: evlerini gecekondu olarak ifade eden yasal normlara ve politikalara ya da 'düzensiz yerleşim' teriminin ima ettiği geçiciliğe duyarlılar ve buna karşı duruyorlar. Bu tür tutarsız uygulamalarla, Abahlali, kentin ima ettiğinin yönetsel yeniden

---

⁸⁷ Her ne kadar, böylesi bir iyimserlikle sonuca varmak rahatlatıcı olacaksa da ve her ne kadar hareketin zaferlerinin çoğu devam etmekte ise de, Anayasa Mahkemesi'nin kararının duyurulmasından iki hafta öncesinde, 26 Eylül 2009'da, Kenedi Yolu yerleşimi – hareketin başladığı noktadan ve ulusal ofisinin bulunduğu yerde –yerel Afrika Ulusal Kongresi tarafından desteklendiği iddia edilen silahlı askerler tarafından şiddetli biçimde saldırıya uğradı. İki insanın öldürüldüğü saldırının ardından, (ölümle tehdit edilen) hareketin liderleri saklandılar ve organizasyon çalışmalarını gizli olarak yapmaya zorlandı. Her ne kadar, Mart 2010'da halka açık aktivitelere devam ettilerse de, Abahlali baseMjondolo'nun engelleyici kapasitesi üzerindeki bu şokun etkileri görülmeye devam ediyor. Daha ümit verici bir uyarı ile, kararın tarafsızlığı ile değil, '(...) Devlet artık yok etmek hakkında aynı biçimde konuşmuyor ve şehirlerdeki 400.000 gecekonduyu eve dönüştürmeye söz verdi.' **R. Pithouse**, kişisel aktarım, 14 Nisan 2011.

⁸⁸ Gauteng ve Durban'da kent yoksulluğunun yönetilmesinde/baskılanmasında şiddetin rolü üzerine, karşılaştırmalı olarak, bkz. **J. Sacks**, 'Mayıs 2010'da eTswatwa'da (Gauteng) ve Yerleşimle İlişkili Diğer Topraksız Halk Hareketlerinde Politik olarak Yönlendirilen Şiddet Üzerine Soruşturma' (Investigation into Politically Motivated Violence in eTswatwa (Gauteng) and other Landless People's Movement Affiliated Settlements during May 2010), <<http://abahlali.org/node/7148>> (son ziyaret 10 Mart 2011) ve **K. Chance**, 'Şiddet İş: Kennedy Yolu'ndaki Silahlı Saldırıların Zaman Çizelgesi' (The Work of Violence: A Timeline of Armed Attacks at Kennedy Road), KwaZulu-Natal Üniversitesi, 2010 Gelişme Okulu Araştırma Çalışmaları Raporu, No. 83, <http://abahlali.org/node/7265> (son ziyaret 10 Mart 2011).

tanımlanması olan bir tür yaşamı sorunsallaştırıyor. Kent, gittikçe ve küresel biçimde (biyo)politik mücadelelerin merkezinde yer aldığı için bu problematiği hedeflemek önemlidir.

Bu yöndeki küçük bir adım olarak, bu çalışma, ipucunu, şehirlere erişim için mücadelenin dünya çapında artırılmasından alarak, bir yandan, küresel neoliberalizmin çağdaş kent yönetimselliğinin yargısal-yasal teknikleri üzerindeki etkisini değerlendirmeyi, diğer yandan bu tür tekniklere karşı koyabilecek yöntemlerin düşünülmesini hedeflemiştir. Rekabetin önde gelişini destekleyerek, neoliberalizmin hâkimiyeti, temel etkisini şehirler ve bunların ev sahipliği yaptığı yaşamlar üzerinde göstermiştir. En önemlisi de – en azından kent yoksullarının harekete geçirilmesi açısından – evrensel hizmet sağlanması şartı düşüncesinin reddi ve maliyetler ile ücretlerin dağıtımının eşitlenmesi sayesinde, kentsel altyapının yönetimi üzerindeki etkisi ele alındığında, temel hizmetlere erişimi parçalara ayırarak, böylelikle sonuçta biyopolitik terk edilmiş alanları üreterek, rekabetin önde gelişi önemli ölçüde sonlandı. Dahası, uluslararası geçişli sermayenin artan mobilitesinin şehirleri içine sürüklediği küresel rekabet, malların sonsuz dolaşımına katılmaya muktedir olamayacakları kabul edilenlerin elemine edilmesini ifade eden büyük çaplı güzelleştirme projelerini artırdı. Yukarıda tartışıldığı üzere, bu eğilimler, adli tekniklerin kullanılmasının karakteristik yöntemlerinde kendini gösterir. Önemli biçimde, neoliberal yönetimselliğin müdahaleci düzenlemelerle uyumu, Batı'nın erken dönem modern polis devletini karakterize eden teknolojilerin kısmî dönüşünü sonuç vermektedir. Dahası, uygulamada adli egemenliği dışarı atan ve ekonomi yönetimini yönetsel aktivitenin merkezine yerleştiren yönetsel gerekçenin liberal biçimde kendini sınırlaması ile, hukuk giderek sosyal ve ekonomik gelişmeye adapte ediliyor ve onları yansıtıyor. Bir araya getirdiğimizde, bu eğilimler Rancière'nin hukukun olgusallaştırılması olarak refere ettiği olguya – hukuksal yazılarla sosyal gerçekler arasındaki farklılığı yok etmesiyle, büyük oranda politik öznelleşmenin meydana gelişini engelleyen bir olgu – yol açar.

Ancak, her ne kadar ‘politikalar, kendi spesifikliklerinde, nadir iseler de’, bütünüyle imkânsız değıllerdir.⁸⁹ Ve haklar, sessiz mektuplar kadar yazımları mantıklı düzenin parçası olduklarında güçleri kabullenilebilir, potansiyel olarak politik konuları inşa edicidirler. Aslında, Güney Afrika gecekondu sakinlerinin mobilitesi ilgi konularını ispatlar ve nihayetinde sadece yönetimsel nedene sınırlama olamaz. Elbette, ‘Bazı yeni politikaların, neşeli birliktelik dairesini ve insanlığın inkârını nasıl olup da parçalayabildiğı, şu an için, nadiren öngörülebilir ya da karar verilebilirdir’.⁹⁰ Buna bağılı olarak, Abahlali ve onun ülke çapındaki müttefiklerinin, Güney Afrika’nın temel belgelerinde yazıldığı şekilde seçkin bir yaşam için verilen sözleri yeniden canlandırmayı başarıp başaramayacaklarını, veya katıksız şiddetin ve onun sonuçlarının kurbanı olup olmayacaklarını, şu anda, tahmin etmek zor. Bu, bununla birlikte, biyopolitiğin sıklıkla ölümcül ve daima depolitize edici uygulamalarının soruşturulmasının zorunluluğunu azaltmaz – tam tersine artırır.

---

⁸⁹ J. Rancière, *Anlaşmazlık: Siyaset ve Felsefe (Dis-agreement: Politics and Philosophy)*, 1999, s. 139.

⁹⁰ a.k., s. 139 – 140.